Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	14C/63/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6112206679
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Pavel Rohárik
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2018:6112206679.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, rozhodujúc sudcom JUDr. Pavlom Rohárikom, vo veci žalobcu Z. G., T.. XX. I. XXXX, H. XXX XX U., Š. XXXX/X, zastúpeného JUDr.Jurajom Kusom, advokátom, 071 01 Michalovce, Nám. Osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenská republika, zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, 812 85 Bratislava, Štúrova 2, o nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Žalovaná j e p o v i n n á nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a .

Žiadna zo strán n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 12Co/339/2016 - 528 zo dňa 28. júna 2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 14C/63/2012 - 483 zo dňa 19. apríla 2016 vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1 015,34 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 19. januára 2012 do zaplatenia a v časti výroku, ktorým žalobu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku zamietol. Výrok, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur a časť výroku, ktorým žalobu žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšku zamietol, odvolací súd zrušil a v tomto rozsahu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že „ ...prvoinštančný súd nevyvodil správny záver, že zákon č.514/2003 Z.z. v ustanovení § 17 ods. 4 je hmotnoprávnym predpisom (mylne ho považoval za procesnoprávne ustanovenie) a preto nesprávne aplikoval aktuálne znenie ustanovenia § 17 ods. 4 uvedeného zákona, teda znenie platné po účinnosti zákona č. 412/2012 Z.z.“. Zároveň odvolací súd poukázal na § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého nemajetkovú ujmu v peniazoch môže súd priznať len, ak má preukázanú skutočnosť, na základe ktorej dospel k záveru, že zadosťučinenie vo forme konštatovania porušenia práva vzhľadom na konkrétne okolnosti (najmä intenzita, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v zamestnaní, v spoločnosti a pod.) nestačí. Podotkol, že výšku nemajetkovej náhrady súd určuje na základe preskúmateľnej úvahy v súlade s požiadavkou spravodlivosti. V danej veci však súd prvej inštancie pri priznaní nemajetkovej ujmy dostatočne nevysvetlil na základe akých konkrétnych skutočností a úvah dospel k záveru, že je dôvodné žalobcovi priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a v odôvodnení rozhodnutia sa dostatočne nevysporiadal s existenciou konkrétnych relevantných zákonných podmienok determinujúcich jej výšku (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.).

2. Podľa § 391 ods. 2, 3 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Ak odvolací súd

zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

3. Po rozhodnutí odvolacieho súdu strany zotrvali na svojich predchádzajúcich stanoviskách a argumentácii, ďalšie dokazovanie nenavrhli. Právny zástupca žalobcu v písomnom vyjadrení polemizoval s právnymi názormi odvolacieho súdu ohľadne úroku z omeškania, aplikácie § - u 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. a nevyporiadania sa s existenciou konkrétnych a relevantných podmienok determinujúcich priznanie a výšku náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.

4. Súd doplnil už vykonané dokazovanie (výsluchom žalobcu a svedkov V.. Š. V., I..Ľ. G., I..I. R., V..V. C. a N.. I. G., vypočutím zástupcov strán a oboznámením sa s ich písomnými podaniami, uznesením Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru ČVS: SJP-46/OVOZTČ-BB-2003 zo dňa 20. decembra 2004, sťažnosťou žalobcu proti uzneseniu zo dňa 8. februára 2005, uznesením Úradu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky VII Gv 150/04-558 zo dňa 23. februára 2005, obžalobou Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov OPv 151/08 zo dňa 2. februára 2009, rozsudkom Okresného súdu Michalovce v konaní sp.zn. 8T 16/2009 zo dňa 22. júla 2010, odvolaním Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov OPv 151/08-255 zo dňa 26. augusta 2010, vyjadrením právneho zástupcu žalobcu k odvolaniu prokurátora zo dňa 12. apríla 2011, uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 6To 87/2010-4255 zo dňa 25. mája 2011, žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody adresovanou právnym zástupcom žalobcu Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky dňa 12. júla 2011 a odpoveďou ministerstva zo dňa 8. decembra 2011, vyúčtovaním tarifnej odmeny za poskytovanie obhajoby v trestnom konaní a faktúrou č.: 20110027 zo dňa 1. júla 2011, príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 4. júla 2011, kópiami článkov v denníkoch SME, Korzár a Pravda, spisom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 20C/197/2007), vypočutím zástupcov strán, oboznámením sa s ich písomnými podaniami a konštatuje pre rozhodnutie významné nasledovné:

5. Po rozhodnutí odvolacieho súdu zostáva rozhodnúť len o tom, či žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy, a ak áno, v akej sume. Skutkové okolnosti sporné nie sú. Súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého tu nemožno aplikovať § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č.412/2012 Z.z., ale treba aplikovať § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení platnom a účinnom do 1. januára 2013.

6. Podľa § 17 ods.1,2,3,4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 1. januára 2013, sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na : a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody.

7. Ustanovenie § - u 17 ods.4 zákona č.514/2003 Z.z. v znení platnom a účinnom do 1. januára 2013 v tomto konaní aplikovať nemožno, lebo žalobca, hoci 6 a polroka trestne stíhaný, pozbavený osobnej slobody nebol.

8. Vychádzajúc z kritérií § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. súd konštatuje, že šesť a pol roka trvajúce trestné stíhanie žalobcu nepochybne muselo negatívne zasiahnuť do jeho života i života jeho rodiny. Žalobca bol v permanentnom strese a neistote pod hrozbou vysokého trestu. Medializácia prípadu narušila v regióne, v ktorom sa ľudia poznajú, jeho dobré meno, povesť, dôstojnosť, česť i vážnosť v očiach verejnosti. Žalobca sa dostal do spoločenskej izolácie a narušenie jeho rodinného života vyvrcholilo rozpadom manželstva (rozvedeného v čase trvania trestného stíhania rozsudkom Okresného súdu Michalovce č.k. 20C/197/2007 - 50 dňa 20. marca 2008). Výpoveďou námestníka riaditeľa X. Ú. I. V.. Š. V. (nadriadeného žalobcu) má súd za preukázané, že žalobca počas trestného stíhania stratil dobrú povesť ako profesionál i súkromná osoba, spolupracovníci a okolie ho považovali za páchateľa trestnej

činnosti. Žalobcu nebolo možné odmeňovať ani za riadne plnenie povinností, povýšiť ho, umožniť mu ďalšie vzdelávanie. Kolegovia ním nemohli súkromne komunikovať bez toho, aby to nepociťovali ako ohrozenie svojej osoby, kariérneho postupu alebo rodiny. Nadriadený žalobcu I.. Ľ. G. ako svedok súdu potvrdil, že hoci bol pred trestným stíhaním žalobca vnímaný ako veľmi dobrý kolega a colník s predpokladom ďalšieho kariérneho rastu, po obvinení s ním nikto nechcel spolupracovať a dodnes nie je navrhovaný do vzdelávacích aktivít. Izoláciu žalobcu na pracovisku i v súkromnom živote z dôvodu trestného stíhania potvrdili súdu i svedkovia I.. I. R., V.. V. C. a žalobcov otec N.. I. G..

9. Na základe vykonaným dokazovaním zistených skutočností súd konštatuje splnenie kritérií § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z., lebo má za preukázané, že pred trestným stíhaním bol žalobca v spoločnosti obľúbený, žil pokojným rodinným životom a v profesii colníka bol hodnotený kladne s predpokladom ďalšieho kariérneho rastu. Šesť a pol rokov trvajúce trestné stíhanie a podozrenie z páchania závažnej trestnej činnosti žalobcu významne poškodilo v súkromnom, pracovnom i verejnom živote. Narušili sa jeho sociálne väzby, rozpadlo sa mu manželstvo a zastavil sa jeho kariérny rast v profesii colníka. Preto má podľa názoru súdu žalobca právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na žalobcovi trestným stíhaním (ku ktorému vôbec nemalo dôjsť) spôsobenú ujmu nepovažuje súd iné satisfakčné prostriedky (oslobodenie spod obžaloby a jeho prípadná medializácia, nesporne menej rozsiahla ako medializácia samotného trestného obvinenia).

10. Pri rozhodovaní o výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal súd z právneho názoru odvolacieho súdu. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. platný a účinný do 1. januára 2013 však aplikovať nemohol, lebo žalobca počas trestného stíhania pozbavený osobnej slobody nebol. Vzhľadom k tomu, že v období nasledujúcom po prijatí zákona č. 514/2003 Z.z. zákonodarca (i na základe súdnej praxe) dospel k záveru, že je vhodné bližšie určiť kritériá a limity peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. novelizoval a doplnil v odseku 4, ktorý síce súd pri rozhodovaní tejto veci v aktuálnom znení priamo aplikovať nemôže, ale bolo by nelogické a spravodlivému usporiadaniu vecí odporujúce, ak by si ním nepomohol. Tak ako nemožno ignorovať kritériá uvedené v odseku 3 (ktoré súdy zohľadňovali i pred ich kodifikáciou), ignorovanie limitu uvedeného v odseku 4 (platnom takmer 5 rokov) by založilo nežiaduci nerovnovážny stav vo vzťahu k ďalším obdobným v súčasnosti rozhodovaným kauzám. Preto súd konštatuje, že nebolo v konaní spochybnené, že žalobca žil do vznesenia obvinenia a začatia trestného stíhania riadnym životom, bol pozitívne hodnotený v osobnom i profesionálnom živote, a dlhotrvajúce trestné stíhanie negatívne zasiahlo do jeho osobnostných práv a vážne poškodilo jeho osobný, rodinný, spoločenský i profesionálny život. Určiť výšku finančnej náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu. Súd má za to, že je správne, aby súdy v rovnakom časovom období rozhodovali v podobných veciach podobne, a preto (hoci odsek 4 v aktuálnom znení neaplikuje) priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20 250 Eur zodpovedajúce hornej hranici náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú zákon dovoľuje už takmer päť rokov v prípadoch náhrady škody, ktorá vznikla za platnosti a účinnosti § - u 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a vo zvyšku žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy zamietol.

11. Pretože žalobca pôvodne žiadal náhradu skutočnej škody v sume 2 030,69 Eur a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100 000 Eur (obe s úrokom z omeškania), počas konania čiastočne zobral žalobu späť v časti náhrady skutočnej škody vo forme trov obhajoby a súd mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy len vo výške cca 20 % žiadanej sumy bez úroku z omeškania, má súd za to, že sú splnené podmienky § 255 ods. 2 CSP. Preto nepriznal ani jednej strane právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí (odvolateľ), v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, z akých dôvodov ho považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané a treba ho predložiť v dvoch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť (odvolacie dôvody) len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane realizovať svoje procesné práva tak, že bolo porušené právo na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla spôsobiť nesprávne rozhodnutie,
e) súd nevykonal dôkazy navrhnuté na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd dospel dokazovaním k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, lebo sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C. s. p.).